

Hectare comparabile

(Excerpt in Romanian)

Translated by: Paula Șimenc Braga

Contact of the translator: bragapaula@hotmail.com

Octombrie: Țăranii trebuie să muncească

FRATELE MEU ȘI CU MINE suntem un excavator, fratele meu și cu mine suntem o echipă.

- Sapă! Astupă! Bătătorește!

Fratele meu sapă gropi, le astupă, bătătorește.

- Sapă! Astupă! Bătătorește!

Eu fac gropi, sap, semăn.

Frăția noastră înseamnă unitate, tovărășia noastră e o nebunie.

- Ce pământ sterp, măi, omule!

Mă grăbesc. Nu pot să gândesc.

- Și pământ!

Și fratele meu se grăbește. Ce noroc!

- Haide!

Multe bătălii au fost pierdute pentru că oamenii s-au întovărășit cu niște nebuni.

- Haide, odată!

Greșit. Multe bătălii au fost pierdute, pentru că oamenii au avut tovarăși nebuni.

- E rândul tău!

Soarele amenință să dispară îndărătul pădurii, iar pe noi ne mai așteaptă opt pomi.

- Nu-mi simt fundul, oftez eu.

- Las' că-l ai, hohotește fratele meu.

Săpăm gropi, le astupăm, bătătorim și izbucnim în râs.

- Nu-mi mai simt nici coapsele.

- O să le simți mâine, înzecit.

Membrele sunt mecanizarea, peisajul este o bandă rulantă. Procedura e optimizată și ireproșabilă.

- E mai rău ca-n mină!
Suntem în plin avânt și nu suntem puțini.

Mai întâi groapa. Sapă. Pe urmă, pietrele. Dă cu lopata. Puțin pământ. Seamănă. Un prun, o prăjină. Compost. Roaba e goală. Cum adică goală? Uite-așa: goală. E rândul tău. Fratele meu după compost, eu cu groapa. Rădăcinile. Niște plete moi. Nișel pământ. Nișel praf alb. Ce-i asta, piper? Zeolit. Ce? O piatră vulcanică. Și e necesară? Da. De ce? De-aia. Ai tu șmecheriile tale? Universul are șmecheriile lui. Ha, ha, ai niște șmecherii! Na, compost. Ia cu lopata! Iau cu lopata, presar, îngrop, fixează. Bătătoresc! Bătătoresc, apă, îndeș, nivelez. Dă cu târnăcopul! Greblează! Greblează și iar greblează. Haide! Nu e loc de întors. Haide, odată! Șase sași în șase saci. Capra calcă piatra. Pomul capătă o casă. Apă?! Stropitoarele sunt goale. Aaa! Mă duc după apă, iar fratele meu:

- Șmecheriile universului, ha, ha!
Pomișorul și prăjina. Două noduri duble. E drept? Nu e drept. Acum este? Apă. Udat. Bătătorit. Legat. Este!
Încă șapte.
- Nu mai văd nimic, băga-mi-aș.
- De-aia avem lanternă.
- Las-o moale! Da' de unde!
- Asta se cheamă mecanizare. Ha, ha. Sus.
- Sus, înseamnă sus unde e compostul?
- Îmi citești gândurile.
Fratele meu și cu mine suntem o echipă.
- Și-acum îmi spui? Păi acum un minut am fost acolo.
- Păi ...

Frăția noastră înseamnă unitate.

- ..., acum un minut nu se-ntunecase!

Tovărășia noastră e o nebunie.

- Păi, nu-i normal!
- Ce anume?
- Să plantezi pruni la lanternă. Nu-i normal.

Fratele meu pufnește și fornăie, apoi dispare după deal, iar eu nu știu ce să spun ca să mă justific. E întuneric și nu pot să gândesc.

- Regula stăpânului conștiincios! strig când, în sfârșit, formulez o idee.
- Ceee? se aude de departe, de foarte, foarte, foarte departe, pe fratele meu l-a înghițit întunericul. Fac ochii mari, ca și când ar ajuta cu ceva. Pe deal, cineva încinge focul. O să prăjim castane, îmi spun.
- Regula stăpânului conștiincios! mai strig o dată, temându-mă ca nu cumva ideea asta măreață, găsită cu greu, să se piardă în neant:
- Ce poți face azi nu lăsa pe mâiiiiiii...

Luată cu vorba, uit de groapa din fața mea și mă aleg cu o căzătură măreață în fund. Cum n-am fund, nu simt nimic. Nu mă doare nimic. Mă întind: jumătate pe verticală, jumătate pe orizontală. Picioarele în groapă, corpul pe pământ. Din vale vine un val de aer rece. Întunericul înghite toate sunetele. Nu există peisaj. Nu există membre. Nu există pruni, cu atât mai puțin un șir de copaci. Eu și stelele, oh, nicio stea: liniște. Toamna e aproape iarnă. Întind brațele. Există. Durerea: există. Se strecoară insidioasă dinspre cizmele grele, pline de noroi spre șoldurile șubrede, pline de noroi, spre brațele tremurânde, pline de noroi și de aici spre ghemotocul care dimineța aducea a păr, în timp ce acum e imposibil de descurcat din smocurile de iarbă pline de noroi. În octombrie, nu e bine să te întinzi pe pământul e rece. Poate să-ți intre un lup în fund? Ce? Un lup în fund. Și tu o să fii devină dacă faci vreo infecție, în cel mai bun caz numai la ovare și la vezică. Întunericul de îndesește. Luna e palidă. Jimi! Jimi e negru ca noaptea. Jimi, rățacitul. Îl aud în întuneric cum, printre prunii tineri, pândește șobolani de apă și șoareci. Unde e acum focul? Unde e fratele meu? O arsură apăsătoare urcă dinspre pulpe spre coapse, prin bazin, spre coaste, of, hai, ridică-te, odată! După ce terminăm, o să mâncăm castane. Jimi, deznădăjduitul, sare pe mine. Se întinde pe burta mea și de îndată: toarce.

- Nu mai pot! oftează cineva și, în întuneric, nu se poate ști din ce direcție vine.

Dintr-un tărâm invizibil apare o mână, fratele meu:

- Ridicați ancora, puturoșilor! Vă cheamă lopata!

Încă șapte.

...

Când în luna mai am venit de la târgul de carte de la Torino și i-am spus bunicii că o să preiau ferma mamei, s-a ținut strâns de scaun. Pe urmă s-au întors la o sută optzeci de grade și s-a sprijinit de dulapul din bucătărie. A cotrobăit un pic într-un sertar, apoi în dulap, în cuptor, s-a uitat dacă ar trebui să facă focul, apoi s-a întors din nou, s-a ținut iar de scaun, s-a așezat, și-a pus mâinile pe masă, pe ultima traducere în italiană a romanului meu, pe care i-am adus-o ca pe un trofeu de la Torino, s-a uitat fix în depărtare, prin mine și a zis:

- Dar țăranii trebuie să muncească.

Ar trebui să știu să spun exact ceea ce s-a petrecut după asta. Nu în exterior. În interior. Mă dau bine pe lângă memorie, ca să scoată la lumină evenimente acoperite de o patină miraculoasă, digresiuni; cârpsc, îndrept marginile, calc cu fieru' de călcat ar zice bunica mea, dar tot ce iese nu e decât o bălmăjeală. Ar trebui să știu să spun exact: s-a desprins un bulgăre care a strivit casa și gardul. Nu. Și mai exact: a strivit toate gardurile.

Cineva izbucnește în râs. Într-un colț inaccesibil al imaginii văd cum ridic brațele în dreptul ochilor și cum dansând, dau teatral din mâini, cum trâncănesc, trâncănesc fără oprire, cum îmi ridic sprâncenele și mă încovoi într-un semn de întrebare imposibil, comic, neregulat. Bunica mă amenință cu degetul arătător și nu zice nimic, nu zice: râzi tu, râzi, eu vorbesc serios, da', uite, nu mai am aer, înțeleg în cele din urmă situația, îmi dau seama că femeia din fața mea, bunica mea, mamaia mea, singura care mai e în viață, își numără precis și riguros anii, pe ai ei, nu pe ai mei, începe de la anul 0, mereu de la anul 0, îi asumă fără amărăciune, cu propria ei nesupunere; și, în bucătăria ei curată, îi pune pe masă ca pe niște cărți de 66.

În familia noastră, fusese o vreme când, în bucătăria asta, jucam în patru, iar și iar, 66. Unchiul și mătușa, cu bunica și bunicul, uneori mama și tata, uneori și o rezervă, cineva care tocmai venise în vizită, seară de seară, căutau secretele unei partide care să merite să fie jucată, încheiau înțelegeri necondiționate în doi, apoi în ture încinse, numărau cu patimă, aproape ca niște maniaci, atuurile pierdute și atuurile din mânecă. Toată bucătăria, toată casa, lemnele din sobă, ceaiul de pe foc, nepoții, strănepoții, fotografiile înaintașilor și calendarul de la pompieri; pentru ca jocul să fie bun, aveai nevoie de un tovarăș bun și, odată cu el, un dicționar mereu secret al mișcărilor făcute pe ascuns. În el era explicat vocabularul, la care aliații la cărți apelau cu o smucitură din cap, din mâini, din umeri, cu un șut dat pe sub masă sau cu un semn din ochi. Trebuia să știi să interpretezi orice silabă nerostită, să observi orice clipire din ochi, apoi să traduci semnalele înregistrate în mâna cu cărți pe care le aveai în față.

- Dar țăranii trebuie să muncească.

66 e un joc în care jucătorii stau fiecare la un capăt al mesei, la distanță, iar la fiecare colț al mesei e câte un spion, un adversar. Trebuie să ascunzi cărțile de spioni, dar cel mai bine e să îți ascunzi corpul. În chestia asta, limba este cel mai bun mijloc de păcălire. De aceea, participanții la joc vorbesc, vorbesc mult, povestesc, povestesc încontinuu, de cele mai multe ori amintiri comune trăsnite, care se revarsă prin bucătărie ca o lavă incandescentă, se întăresc prin colțuri ca niște pietre vulcanice, un pământ viu, din care, la prima ploaie, aveau să răsară scaunele, masa, soba și pâinea cea de toate zilele. În felul acesta, jucătorii de 66, pungași de uz casnic, ademenesc adevărul cu amintiri de-a valma și din materia sălbatică, haotică, adunată de una singură, ani în șir, în bucătărie, dau formă unui eroism trecut, unor fapte de vitejie ce aveau să vină. Pentru că tot ce se vede, tot ce se trăiește și tot ce se aude, tot ce se pronunță prevestește de îndată cursul vieții: jucătorii de cărți hoinăresc printre povești și cartea norocoasă, iar când în soba încinsă se face noapte, în ceaiul fierbinte e rachie care miroase a prune, în cap e o ceață fertilă, un humus mitologic, care amestecă toate secretele, pune laolaltă toate destinele și orice certitudine, cât ar fi ea de mică, se transformă în abur. Este clipa când în propoziții scurte se concep copiii, când se formează natura lor fundamentală, apelând la cuvinte lungi, jucătorii de cărți devin ursitoare în trupurile celor morți care, pe prichiciul vetrei, lasă cadouri adevărate, urme de neșters. Și ce este sortit se consideră amintire trăită. Apoi se repetă, se repetă, se frământă și se învârtește, se modelează, se pune la fiert, se răcește, se pune la păstrat, de tură la alta, de la o seară la alta până când, după multă vreme, devine într-o zi adevăr și din adevăr devine: viitor.

Și așa se face că se naște un copil, iar ursitoarele de lângă masa unde se jucau cărți au înzestrat-o pe fetița cu darurile lor minunate, profetice. Prima cu darul cuvintelor, cea de a doua cu darul poeziei, cea de a treia cu darul prezicerii, cea de a patra ...

- Dar țăranii trebuie să muncească.

Era un purcel, rozaliu și delicat, cum sunt toți purceii de rozalii și delicați care tocmai au fost aduși pe lume. Mama scroafă, care a adus pe lume treisprezece purcei, era grasă și neajutorată, pentru că, zi și noapte, purceii, niște puiuți mici și rozalii, atârnau de țâțele ei, sugeau întruna și se îngărășau, de se făcuseră grei ca niște vaci.

- O, biata scroafă, treisprezece puiuți grei ca niște vaci!

Ar trebui spus sincer cu ce fel de lavă este amestecat solul acesta, dar nu e posibil; tot ceea ce avem este un sediment ce nu poate fi profanat. Văd: vârfurile albastre-cenușii ale sălciilor

de jos, de lângă izvor, pajiștea proaspăt cosită, prunii vineții, coroanele lor rotunde, bunica mea, cu o vestă roșie, sapă cartofii. Stau pe o păturică tricotată și beau ceai de tei, mult ceai de tei, beau așa de mult, că bunica trebuie să îmi tot toarne dintr-o rezervă ascunsă în coșul de nuiele. Rezerva e ascunsă în sticle de bere, trei sau patru, iar eu cer cu cel mai important cuvânt care alcătuiește mica mea lume: suza.

- Ce bun e ceaiul de tei! De când te-ai născut și pân-ai intrat la școală, n-ai fost niciodată răcită!

Bunica adună sapa, păturica și coșul de nuiele, iar eu mă târăsc după ea, la o distanță tot mai mare, mergem, ne târâm pe lângă prunii vineții, mici, pe lângă coroanele lor rotunde, lângă parcela cu cartofi iarba e dulce, proaspăt cosită, pentru că mamaie o hrănește pe mama scroafă, care a fâtat treisprezece puiuți, care acum stau atârnați de țâțele ei, ca niște vaci și biata de ea e săcâită nevoie mare. Bunica are o vestă roșie și peste ea un șorț pestriț. Înainte să intre în grajd se uită la mine și zice:

- Vii?

Pe urmă toate se petrec de-a valma. Câinele Luca latră, eu mă târăsc, bunica dispare în cotețul porcilor și de acolo larmă, multă larmă, o vietate scâncește, o alta grohăie, bunica se răstește cu amestecul ei secret de îngrijorare și furie, eu sunt mult prea mică, să pot spune ceva, să-mi amintesc ceva, dar e vorba de viață și de mama scroafă cea grasă, care a uitat să-și numere copilașii, din nebăgare de seamă s-a întins cu trupul ei greu pe unul dintre ei, off:

- S-a întins pe unu'! Bietu' purceluș, rozaliu și delicat, i-a zdrobit o copițică. Ființa aia oloagă zăcea și scâncea sfâșietor.
- Suza, suza, suza, suza!, am zis apropiindu-mă de-a bușilea de bunica, în timp ce ea așezase un gârduț de lemn, ca să facă din cotețul porcilor două.

Suza. Un cuvîntel din lumea copilăriei, aducător de viață. Bietul purcel a zăcut patru luni în despărțitura de la coteț și ar fi murit precis de tristețe și singurătate, dacă nu i-ar fi ținut companie cu copil de doi-trei ani, care îi aducea sticluța cu lapte și griș.

- Ședeai pe trifoi, în coteț, țineai purcelul în poală, pe fustă, ca să sugă din sticlă, aveai grijă de el ca de o păpușă. "Puiu' suza, ziceai, puiu' suza".